

Kommunene i Nordland

Saksbehandler, innvalgstelefon

Egil Johansen, 75 53 16 19

Lokale forskrifter om smitteverntiltak

Innledende merknader

De fleste kommuner i Nordland har fattet vedtak om lokale smitteverntiltak i medhold av smittevernloven § 4-1 etter at [rundskriv I-4/2020](#) ble lagt ut den 29.03.2020.

Fylkesmannen har på oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet kartlagt de vedtak som var kunngjort per 31.03.2020, og gitt en foreløpig vurdering av dem i forhold til om de er i samsvar med veilederens punkt 3 og 5. Dette for å se om det er grunnlag for å foreta lovlighetskontroll etter kommuneloven.

I Nordland har de fleste kommunene lokale forskrifter, og det har av kapasitetshensyn ikke vært mulig eller hensiktsmessig å gjennomføre lovlighetskontroller nå. Fylkesmannen minner i den forbindelse om at det i første rekke er kommunene selv som er ansvarlig for at lokale smitteverntiltak er i samsvar med smittevernlov og departementets veileder som gjør rede for de rammene som følger av loven.

For å bidra til at lokale smitteverntiltak i medhold av smittevernloven oppfyller disse kravene, gir Fylkesmannen i det følgende en felles og veiledende tilbakemelding til kommunene. Vi forventer at dette blir vurdert og tatt hensyn til når kommunene skal ta stilling til om de lokale smitteverntiltakene skal forlenges.

Samordning av tiltak

Fylkesmannen er tilfreds med måten kommunene i Lofoten, Vesterålen og Helgeland har samordnet seg regionvis. Det er viktig at smitteverntiltakene er mest mulig samordnet i regionen.

Saksbehandling

Innreiserestriksjoner og karanteneplikt er inngripende tiltak for det enkelte berørte og for samfunnet.

Når kommunene skal ta stilling til om lokale smitteverntiltak skal forlenges, er det viktig at det gjøres konkrete vurderinger og at det godtgjøres at de rettslige vilkårene i smittevernloven §§ 1-5 og 4-1 er oppfylt. Det vises til gjennomgangen av disse vilkår i departementets rundskriv I-4/2020.

Tiltak som er strengere enn de som er fastsatt nasjonalt må være godt begrunnet i lokale forhold.

Ved fastsettelse av lokale tiltak etter smittevernloven, må konsekvensene av tiltakene vil få for folk, viktige samfunnsfunksjoner og næringsliv tas med i forholdsmessighetsvurderingen.

For å sikre at saken er tilstrekkelig opplyst bør kommunene etablere god dialog med næringslivet i forkant av og ved gjennomføringen av inngripende smitteverntiltak som karantenepåbud og innreiseforbud. Det vises til punkt 4 i ovennevnte rundskriv, hvor det blant annet er fremhevet at *«parter som i særlig grad berøres av tiltakene bør så langt det lar seg gjøre involveres i samsvar med forvaltningsloven § 37 andre ledd. Lokale avdelinger av NHO og LO og hjørnesteinsbedrifter bør involveres så langt det er mulig og gis anledning til å uttale seg.»*

Fylkesmannen har fått tilbakemelding fra NHO Nordland om at kommunene i varierende grad har kontaktet NHO for innspill i forbindelse med utarbeidelse av de lokale forskriftene etter smittevernloven.

Unntak fra automatisk karanteneplikt

Fylkesmannen ber også om at kommunene ved eventuell forlengelse av lokale karantenebestemmelser/reiserestriksjoner foretar en ny vurdering av hvilke unntak som bør gjøres. Det er rundskrivets punkt 3 trukket fram særlige forhold som en ønsker å unngå. Dette er:

- a) Tiltak som rammer kritiske samfunnsfunksjoner, slik dette er definert i de til enhver tid gjeldende nasjonale bestemmelser
- b) Tiltak som rammer offentlig tjenesteyting og myndighetsutøvelse, herunder barnevern
- c) Tiltak som rammer transitt uten opphold i kommunen
- d) Tiltak som rammer barn med delt bosted og som dermed griper uforholdsmessig inn i familielivet
- e) Tiltak som rammer personer som krysser kommunegrensene under reise mellom bolig og arbeidssted, og mellom ulike arbeidssteder, og som er til hinder for at arbeidstakere kan beholde sitt arbeid og at arbeidsgivere fortsatt sikres arbeidskraft
- f) Tiltak som rammer person- og varetransport (på vei, sjø eller bane eller i luften)
- g) Tiltak av betydning for å holde i gang produksjonen i virksomheter, blant annet vedlikehold, reparasjoner, forsyningslinjer, spesialiserte tjenester mv.

Mange kommuner har ivaretatt punktene a, c og f på en god måte.

Fylkesmannen oppfordrer kommunene til å legge til rette for at offentlig tjenesteyting og myndighetsutøvelse (b) og virksomheter så langt som mulig kan holdes i gang (e) uten behov for særskilt dispensasjonssøknad.

Videre bør det gjøres unntak for barn med delt bosted på tvers av kommunegrensene, slik at disse ikke rammes.

Bodø kommune har i sin siste forskrift av 1. april 2020 inntatt samtlige av de unntakene som er listet opp i departementets veileder punkt 3. Etter det vi har fått opplyst, har Bodø kommune hatt god dialog med blant annet NHO og næringslivet under saksforberedelsen.

Forskriften kan tjene som et godt eksempel på hvordan unntak fra karantenebestemmelser kan utformes for å sikre at tiltakene ikke medfører uforholdsmessige konsekvenser for folk, samfunn og næringsliv. Lenke til Bodø kommunes forskrift av 1. april 2020: <https://bodo.kommune.no/nye-forskrifter/>

Myndighet til å treffe vedtak

Vi minner om at lokale vedtak etter smitte-loven som hovedregel skal vedtas av kommunestyrene. I mange kommuner har kommuneoverlegen fattet vedtak etter hasteparagrafen.

Dersom de lokale tiltakene skal vedvare over tid er det viktig at disse vedtakene bringes inn for kommunestyrene. Det vises i denne forbindelse til adgangen kommunestyret har til skriftlig behandling.

Fylkesmannen har den siste tiden fått en del spørsmål om kommunestyrets adgang til å delegerer myndigheten til å treffe vedtak etter smittevernloven internt i kommunen.

Myndigheten til å treffe vedtak i medhold av blant annet smittevernloven § 4-1 første ledd bokstav d), herunder lokale karantenebestemmelser, tilligger etter loven kommunestyret.

Det følger av smittevernloven § 7-1 siste ledd at kommunens myndighet etter loven kan delegeres etter reglene i kommuneloven.

Vår vurdering er at vedtak som innebærer blant annet karantenepåbud o.l. i utgangspunktet må anses som saker som har «*prinsipiell betydning*». Dette innebærer at vedtakelse av slike tiltak etter vår vurdering i utgangspunktet ikke kan delegeres til ordfører eller kommunedirektør. Det vises til kommunelovens § 6-1 fjerde ledd og § 13-1 sjettede ledd.

Av kommuneloven § 5-6 følger det at formannskapet kan tildeles avgjørelsesmyndighet i alle saker, hvor ikke annet følger av lov. Kommuneloven har altså ikke noen generell sperre for å delegerer saker av prinsipiell betydning til formannskapet. Vi kan derfor i utgangspunktet ikke se at smittevernloven eller kommuneloven er til hinder for at myndigheten til å treffe vedtak om blant annet karantenepåbud og innreiserestriksjoner delegeres til formannskapet.

Vi viser likevel samtidig til Helse- og omsorgsdepartementets rundskriv hvor det i punkt 5. uttales at «*det kan vurderes om saken er av en slik karakter at den bør behandles av kommunestyret*». Vi oppfatter dette slik at det i første rekke er kommunestyrene som må vurdere om de aktuelle sakene er av en slik karakter at kommunestyret selv bør behandle de.

Vi oppfordrer kommunestyrene til å ha et bevisst forhold til sistnevnte hvis det vurderes å delegerer myndighet på dette området, og ved utformingen av en eventuell delegering. En kan her tenke seg at det kan skilles mellom å delegerer myndighet til å videreføre tiltak som har vært behandlet i kommunestyret, og nye eller strengere tiltak som ikke har vært underlagt kommunestyrets behandling.

Varighet

Vedtak etter smittevernloven § 4-1 d) kan bare ha varighet opp til 7 dager om gangen.

Avsluttende merknader

Fylkesmannen vil fremover holde seg orientert om nye lokale vedtak for å ha oversikt om hvordan disse forholder seg til veileder og smittevernloven. Vi oppfordrer kommuner om å ta kontakt med oss dersom dere ønsker nærmere veiledning og dialog.

Fylkesmannen vil om nødvendig vurdere lovlighetskontroll av vedtak etter kommuneloven kapittel 27.

Med hilsen

Tom Cato Karlsen

Egil Johansen
kommunal- og beredskapsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent